

Protokół

18. posiedzenia, I. sesji, IX. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 14. października 1908.

Początek o godzinie 11 minut 15 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy JE. Stanisław hr. Badeni.

Sekretarze: Mieczysław Urbański, Stanisław Henryk hr. Badeni, Jan Wasung, Zacharyasz Skwarko.

Obecnym posłów 135.

Ze strony Rządu: e. k. Wiceprezydent Namiestnictwa Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, iż protokół 16. posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów, protokół 17. posiedzenia złożony w biurze sejmowym do przejrzenia.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis petycji wniesionych po dzień 14. października 1908 roku, które przydzielono następującym komisjom, a mianowicie:

Komisji budżetowej: L. s. 2284, 2285, 2291—2303, 2319, 2344—2346, 2348—2353, 2359, 2362—2365, 2367—2369, 2374, 2387, 2393, 2394.

Komisji szkolnej: L. s. 2287, 2290, 2304, 2305, 2306—2312, 2339—2343, 2370, 2371, 2381—2384, 2390.

Komisji gminnej: L. s. 2355.

Komisji petycyjnej: L. s. 2286, 2356.

Komisji prawniczej: L. s. 2354, 2373, 2380.

Komisji gosp. kraj.: L. s. 2347, 2357, 2391.

Komisji drogowej: L. s. 2316, 2317, 2376, 2389.

Komisji podatkowej: L. s. 2360, 2392.

Komisji kolejowej: L. s. 2358.

Komisji przemysłowej: L. s. 2320.

Komisji bankowej: L. s. 2366.

Komisji sanitarnej L. s. 2318, 2372.

Komisji solnej: L. s. 2313—2315.

Komisji wodnej: L. s. 2375.

Po odczytaniu petycji L. s. 2291 Związku polskich Tow. sokolich w Austrii z poparciem petycji Tow. „Sokół“ w Białej o sub-

wencyę przemawia p. Adam, popierając tę petycyę.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis dalszych petycyi, które przydzielono odnośnym komisjom jak wyżej.

Po odczytaniu petycyi L. s. 2357 Lewaka Józefa i tow. w sprawie zrównania poborów rewizorów bydła z placami oficyantów kancelaryjnych, przemawia p. Górski, popierając tę petycyę.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis dalszych petycyi, które przydzielono odnośnym komisjom jak wyżej.

Marszałek przed przystąpieniem do porządku dziennego ndziela głosu p. T. Staruchowi.

Przemawia p. T. Staruch w sprawie osobistej, w szczególności oświadcza, że nie miał zamiaru obrazić pamięci Kościuszki i narodu polskiego w swem przemówieniu na ostatniem posiedzeniu w rozprawie nad krajowemi niższemi szkołami rolniczemi.

Marszałek oznajmia, że nie słyszał wyrażenia użytego przez p. T. Starucha w jego przemówieniu wygłoszonym w rozprawie nad krajowemi niższemi szkołami rolniczemi, gdyby było przeciwnie, byłby użył środków regulaminem przewidzianych, obecnie po oświadczeniu p. T. Starucha uważa rzecz za załatwioną.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego punktem pierwszym jest :

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Radzie powiatowej w Tarnobrzegu koncesyi na pobieranie opłat mytnicznych na drodze Tarnobrzeg-Grębów.

Sprawozdawca p. Jahl odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego, zakończone projektem następującej uchwały :

U c h w a ł a

o udzieleniu Radzie powiatowej w Tarnobrzegu koncesyi do pobierania opłat mytni-

czych na drodze powiatowej Tarnobrzeg-Grębów.

Art. I.

Radzie powiatowej w Tarnobrzegu nadaje się na lat pięć od wejścia w wykonanie tej uchwały prawo do pobierania myta na drodze powiatowej Tarnobrzeg-Grębów pod warunkiem utrzymywania przedmiotu omyconego kosztem funduszu powiatowego w dobrym stanie, z zastrzeżeniem zastosowania postanowień zawartych w §§. 21. ust. 3. i 24. ustęp ostatni ustawy drogowej z dnia 10. grudnia 1907 Dz. u. kr. Nr. 155.

Art II.

Opłatę myta pobierać należy na stacyi w Mokrzychowie według następującego wymiaru :

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 8 (ośm) h ;

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 4 (cztery) h. ;

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego 2 (dwa) h.

Konie, woły, krowy, muły, osły należą do bydła ciężkiego, zaś cielęta, źrebięta, owce, kozy i świnię do drobnego.

Od bydła niesionego lub wiezionego wozem nie opłaca się żadnej należitości.

Zwierzęta, które ssą i przy matkach idą, są wolne od wszelkiej opłaty mytniczej.

Art. III.

Przy poborze myta mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty mytniczej i o znizeniu tejże.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwala przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwala cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwala Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Dalszy ciąg rozprawy nad sprawozdaniem komisji administracyjnej o wniosku p. Andrzeja Lubomirskiego w sprawie rozdziału powiatu łanckiego na dwa powiaty i utworzenia samoistnej reprezentacji powiatowej w Przeworsku.

Marszałek otwiera rozprawę.

Przemawia p. Jędrzejowicz.

Przemawia p. Stapiński.

Przemawia p. Garapieb.

Przemawia p. Skarbek i stawia poprawkę następującą: aby we wniosku komisji zamiast słowa: „j-k najprędzej“ umieścić słowo: „wszechstronnie“.

Izba uchwala na wniosek p. Urbańskiego zamknięcie rozprawy.

Na wezwanie Marszałka zapisani do głosu posłowie oświadczają, że przemawiać będą p. Merunowicz za wnioskiem komisji, pp. Stojalowski, Skołyszewski, Jedynak przeciw wnioskowi komisji.

Zapisany do głosu za wnioskiem komisji p. Męciński nieobecny w Izbie.

Marszałek wzywa do wyboru mówców generalnych, a po chwili oznajmia, że mową generalnym za wnioskiem komisji jest p. Merunowicz, a przeciw wnioskowi komisji p. Jedynak.

Przemawia zapisany do głosu mówca generalny przeciw wnioskowi komisji p. Jedynak.

Przemawia zapisany do głosu mówca generalny za wnioskiem komisji p. Merunowicz.

Przemawia dla sprawdzenia faktów p. Stefczyk.

Przemawia dla sprostowania faktów p. Stapiński.

Przemawia sprawozdawca p. Starzyński i przyjmuje poprawkę p. Skarbka.

Przemawia p. Skołyszewski dla sprostowania faktów.

Przemawia sprawozdawca p. Starzyński.

Izba popiera poprawkę p. Skarbka.

Marszałek wyjaśnia, w jaki sposób zarządzi głosowanie.

Przemawia p. Skołyszewski pod względem formalnym.

Izba odrzuca wniosek p. Skołyszewskiego o odesłanie sprawozdania komisji napowrót do komisji, za tym wnioskiem padło bowiem tylko 33 głosów, następnie uchwala Izba odczytany przez Marszałka wniosek komisji wraz z poprawką p. Skarbka, przyjętą przez p. sprawozdawcę, następującej treści:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, by sprawę rozdziału obecnego powiatu łanckiego na dwa samoistne powiaty i utworzenia odrębnej reprezentacji powiatowej w Przeworsku, obejmującej powiat polityczny przeworski, wszechstronnie zbadał i Sejmowi odpowiednie wnioski przedłożył.

Następuje:

Sprawozdanie komisji bankowej o działalności patronatu nad spółkami oszczędności, pożyczek i innymi spółkami rolniczymi.

Sprawozdawca p. Skalkowski, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o wykonywaniu patronatu nad spółkami oszczędności i pożyczek i nad innymi spółkami rolniczymi.

II. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby przystąpił do załatwienia uchwalonej przez Sejm przed dwoma laty sprawy założenia „Krajowej centralnej kasy dla spółek rolniczych“.

III. Sejm uchwała następujące zmiany w etacie biura patronatu:

a) Dodatek aktywalny dyrektora biura patronatu podwyższa się na kwotę 1.472 K rocznie.

b) Stwarza się w biurze patronatu stałą posadę zastępcy dyrektora z płacą roczną 4.800 K, dodatkiem aktywalnym 1.288 K, dwoma dodatkami pięcioletnimi po 600 K i jednym dodatkiem trzechletnim po 400 K.

c) Ustanawia się posadę stałego sekretarza w tem biurze z płacą roczną 2.800 K, dodatkiem aktywalnym 960 K i czterema dodatkami trzechletnimi po 200 K, a związa równocześnie posadę korespondenta.

d) Ustanawia się cztery posady starszych lustratorów w miejsce jednej takiej posady i dwie posady stałe młodszych lustratorów.

Pobory z temi posadami połączone są:

Starszy lustrator stały pobiera:

płacy rocznej	2.800 K
dodatek aktywalny	960 „
cztery dodatki trzechletnie po	200 „

Młodszy lustrator stały pobiera:

płacy rocznej	2.200 K
dodatek aktywalny	768 „
trzy dodatki trzechletnie po	200 „

e) Zamiast istniejących czterech posad prowizorycznych lustratorów z jednakową płacą — zaprowadza się przy dwóch tych

posadach po 3.600 K i dwie posady po 2.800 K.

f) Sejm postanawia, że urzędnicy, na posadach biura patronatu stabilizowani, podlegać będą tym samym przepisom przy wymiarze emerytury, dodatków pięcioletnich i ściągania wkładek emerytalnych, jakie mają zastosowanie do urzędników Wydziału krajowego.

IV. Sejm udziela veniam aetatis prowizorycznemu lustratorowi p. Krzysztofowi Fabianowi i zezwala, aby mu w razie stabilizacji policzono połowę lat, spędzonych w nauczycielskim zawodzie.

V. Sejm zezwala, aby na wypadek stabilizacji p. Marcina Wojnarowicza na posadzie lustratora patronatu, policzono mu połowę służby nauczycielskiej.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną nad wnioskami komisji.

Przemawia p. Krynicki i stawia następującą poprawkę:

Do I. rezolucji komisji budżetowej dodać słowa: „wyraża jednak zapatrywanie, że Wydział krajowy, względnie biuro patronatu nie powinno wstrzymywać swej organizacyjnej działalności na polu popierania spółek rolniczych w ogólności, a spółek handlowo-rolniczych w szczególności“.

Przemawia p. Skwarko.

Izba uchwała zamknięcie rozprawy ogólnej na wniosek p. Urbańskiego.

Marszałek oznajmia, że do głosu zapisany jest p. Stefczyk.

Przemawia zapisany do głosu p. Stefczyk.

Marszałek wzywa sekretarzy od odczytania złożonych wniosków i interpelacji.

Sekretarze p. p. Urbański, a następnie Skwarko odczytują zgłoszone wnioski i interpelacje, które opiewają:

W n i o s e k

posła Witosą i tow. w sprawie otwarcia przystanku kolejowego we Woli rzędzińskiej dla ruchu osobowego i towarowego.

Wysoki Sejmie!

Na linii kolei państwowej pomiędzy stacyami Tarnowem i Czarną istnieje od szeregu lat przystanek kolejowy w miejscowości Wola rzędzińska, który z powodu zamknięcia dla ruchu osobowego i towarowego ludności okolicznej żadnej nie przynosi korzyści.

Gminy: Wola rzędzińska; Wola podgórska, Jodłówka ad Wałki, Zaczarnie, Żukowice nowe, Żukowice stare i Jastrząbka nowa, wszystkie należące do powiatu politycznego i autonomicznego tarnowskiego liczące około 10.000 ludności, mieszkają wzdłuż toru kolejowego, są zupełnie pozbawieni komunikacji kolejowej tak z miastem Tarnowem jak i z władzami tam będącymi.

Sprowadzając corocznie wiele wagonów węgla kamiennego, nawozów sztucznych, dachówki i innych produktów im potrzebnych zmuszeni są jeździć do innych stacji kolejowych o kilkadziesiąt kilometrów oddalonych, przez co bywają narażeni na wielkie koszty i rozliczne trudności, gdy tuż obok istnieje przystanek kolejowy.

Ażeby tę ludność od straty czasu i niewygód wyżej podniesionych uchronić —

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby jak najprędzej w drodze właściwej spowodował należyte otwarcie przystanku kolejowego w gminie Wola rzędzińska już istniejącego, dla ruchu osobowego i towarowego.

Wnioskodawca:
Witos w. r.

Bernadzikowski, Bojko, Stefczyk, Jedynak, Lewakowski, Szwed, Kręzel, Słyła, Skołyżewski, Jampolski, Ptak, Cieluch, Wasung, Stapiński, Pastor.

I n t e r p e l a c y a

do c. k. Komisarza rządowego.

W księgarniach na dworcach kolejowych sprzedają książki o treści i ilustracjach wysoce pornograficznych, zdolne wywoływać największe zgorznienie i działać w kierunku najbardziej obniżającym poziom moralności.

Przykładowo załącza się jedną tego rodzaju publikację dla użytku p. Komisarza rządowego.

Wobec tego podpisani zapytują c. k. Rząd:

ezy wiadomo mu o rozpowszechnianiu tego rodzaju pisem wykraczających przeciw moralności?

co zamierza uczynić, by temu na przyszłość zapobiedz?

Interpelant

Julian Brunicki w. r.

Piniński, Męciński, Wodziecki, Krzysztofiwicz, Tad. Cieński, Cielecki, Brykezyński, Czartoryski, Głębocki, Dzieduszycki, Stadniński; Gorayski, Stan. Tarnowski, Ed. Mycielski, Jaworski, Kaz. Lubomirski, Górski, Milewski, Laskowski, Sapieha, Czarkowski - Golejewski, Antoni Theodorowicz, Czeez, Halban, Goluchowski, Moysa, Adolf Brunicki.

W n i o s e k.

posła Krynickiego i Senyka w sprawie unormowania ustawą państwową stanowiska diaków i organistów jako niższych funkcyjaryuszy cerkiewnych (służby cerkiewnej) we wszystkich trzech obrządkach katolickich.

Zważywszy, że diaków i organistów należy uważać ze względu na ich zajęcia przy licznych, a kościelnymi postanowie-

niami przypisanych funkcyi religijnych, jako spełniających służbę kościelną niższego stopnia;

zważywszy, że dopiero przez ustawowe uznanie diaków i organistów jako niższych funkcyonaryuszy cerkwi, względnie kościoła można unormować ich publiczne stanowisko i prawo żądania stałego i pewnego wynagrodzenia za ich usługi, a także zabezpieczenia na wypadek nieudolności z przyczyny starości, albo słabości i zabezpieczenia egzystencyi ich żądań;

zważywszy, że to ustawowe unormowanie leży również w interesie należytego i godnego przepisom cerkiewnym objętego spełnienia tej pomocy tych osób, którzy tę służbę wykonują;

zważywszy, że ustawa państwowa z d. 7. maja 1874 l. 50. Dz. u. p. nie określa całkiem stanowiska diaków i organistów jako niższych funkcyonaryuszy cerkiewnych;

zważywszy, że patent cesarski z d. 7. maja 1789 normuje wyraźnie, że śpiewakom w synagogach w Galicyi należy się roczne wynagrodzenie, które musi być dokładnie oznaczone;

zważywszy, że teraz obowiązująca ustawa konkurencyjna normuje tytko ogólne wynagrodzenie diaków i organistów, a inne stosunki ich do proboszcza opierają się na prywatno-prawnych,

wnoszą podpisani:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, by w porozumieniu z odnośnemi władzami cerkiewnemi w jak najkrótszym czasie w noweli wydać się mającej do ustawy państwowej z d. 7. Maja 1871 Nr. 50. Dz. p. p., albo w osobnej ustawie uznał diaków i organistów jako funkcyonaryuszy cerkiewnych niższego stopnia (służbę cerkiewną), jak również określił prawa i obowiązki.

Wnioskodawcy:
Krynicki, Seuyk w. r.

Tracz, T. Staruch, A. Staruch, Kurowiec, Korol, Dudykiewicz, Krysowaty, Lewicki, Skwarko, Dumka, Sandulak, Kiweluk, Winniczuk.

W n i o s e k

posła Winniczuka i tow. w sprawie udzielenia zapomogi dla gminy Czukałówka powiatu stanisławowskiego na odbudowanie zniszczonej powodziami drogi.

Tegoroczne wylewy zniszczyły zupełnie drogę gminną we wsi Czukałówka powiatu stanisławowskiego i komunikacya tą drogą niemożliwa, bo nawet piechotą nikt przejść nie może, ani bydło na pole przepędzić nie można.

C. k. Starostwo w Stanisławowie i inżynier Rady powiatowej naocznie widzieli i stwierdzić mogą i obliczyli, że naprawa tej drogi bez robocizny kosztować będzie co najmniej 1.500 koron.

Jest to gmina bardzo uboga i niewielka, bo ledwo do 600 mieszkańców licząca, a do tego jeszcze powodziami zupełnie zniszczona. Naprawa tej drogi niemożliwa i gmina nie jest w stanie przeprowadzić swoim kosztem i grunt wywłaszczyć.

Wobec tego podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Udziela się gminie Czukałówka pow. stanisławowskiego znaczniejszej zapomogi, a to w sumie 1.500 koron z funduszków publicznych na naprawę drogi gminnej w Czukałówce, zniszczonej tegorocznymi wylewami wody.

Wnioskodawca:
Winniczuk w. r.

Dumka, Kiweluk, Sandulak, A. Staruch, T. Staruch, Myroniuk-Zajaczuk, Krynicki, Haczakowski, Tracz, Krysowaty, Senyk, Sodomora, Korol.

W n i o s e k

posła Tracza i tow. w sprawie urządzenia przy wszystkich zarządach dóbr państwo-

wych powiatu kosowskiego składów drzewa opałowego i budulecowego dla zaspokajania potrzeb okolicznej ludności.

Zważywszy, że w powiecie kosowskim lasy należą w większej części do c. k. Skarbu państwa, który sprzedaje tylko wielkimi partjami spekulantom, tak, że okoliczni włościanie nie mają gdzie zaopatrzyć się w potrzebne drzewo opałowe i budulecowe,

podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby przy wszystkich zarządach dóbr państwowych powiatu kosowskiego założył składy drzewa opałowego i budulecowego i zaopatrywał z nich przedewszystkiem okoliczną ludność w potrzebne drzewo.

Wnioskodawca:

Tracz w. r.

Kurowiec, T. Staruch, Krynicki, Korol, Sodomora, Krysowaty, Winniczuk Dudykiewicz, Hanczakowski, Kiweluk, Myroniuk-Zajaczuk, Sandulak, Senyk, Kołpaczekiewicz.

W n i o s e k

p. Tymoteusza Starucha i tow. w przedmiocie zaopatrzenia diaków i organistów w Galicyi.

Stan diaków i organistów w Galicyi, sług kościoła, jest skazany wprost na jałmużnę i dobrą wolę proboszcza, dlatego w stanie tym pomimo społecznej ważności panuje skrajna nędza.

Nędzy tej zaradzić jest obowiązkiem rządu, który zagarnął pokonfiskowane majątki cerkiewne i kościelne.

Obowiązkiem Rządu jest troszczyć się o wdowy i sieroty po diakach i organistach.

Wobec tego podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby jak najrychlej przeprowadził ustawę o zaopatrzeniu diaków, organistów, wdów i sierót z funduszu religijnego.

Wnioskodawca:

Tymoteusz Staruch w. r.

A. Staruch, Krynicki, Kurowiec, Sandulak, Makuch, Tracz, Hanczakowski, Myroniuk-Zajaczuk, Lewicki, Skwarko, Dumka, Kiweluk, Korol, Sodomora, Winniczuk, Krysowaty.

W n i o s e k

posła Michała Myroniuka-Zajaczuka i tow. w sprawie udzielenia Radzie powiatowej kołomyjskiej bezprocentowej pożyczki w sumie 100.000 koron na utworzenie funduszu zapasowego robót konserwacyjnych dróg gminnych II. klasy.

Zważywszy, że obecnie mają być koszta robót konserwacyjnych na wspomnianych drogach pokrywane z podatków, które w tym celu ustawa przepisuje, a z powodu klęsk elementarnych nastąpiły liczne opusty w podatkach, które znacznie zmniejszyły powiatowy budżet na powyższe cele wstawiony, przez co gospodarka drogowa musiałaby długo cierpieć,

wobec tego podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Powiatowej Radzie kołomyjskiej udziela się z funduszu krajowego bezprocentową pożyczkę w sumie 100.000 koron w celu utworzenia funduszu zapasowego dla robót komunikacyjnych.

Wnioskodawca:

Michał Myroniuk-Zajaczuk.

Dudykiewicz, Tracz, Kleski, Senyk, Oleśnicki, T. Staruch, Kiweluk, Krynicki, Krysowaty, Lewicki, Kurowiec, Korol, Hanczakowski, Kołpaczekiewicz, Makuch, Sandulak, A. Staruch.

I n t e r p e a c y a

Tymoteusza Starucha i tow. do c. k. Rządu w sprawie niesłychanego nadużycia urzędów pocztowych wschodniej Galicji.

Filia towarzystwa „Sokol“ w Kozłowie pow. Kamionka Strumiłowa wniosła petycję do Wysokiego Sejmu o zapomogę.

Tę petycję w zapieczętowanym liście nierekomendowanym nadano na pocztę w Busku dnia 7. września 1908 z adresem do Wydziału ruskiego towarzystwa „Sokol“ we Lwowie.

Dnia 29. września b. r., jak świadczy stampilia c. k. urzędu pocztowego we Lwowie, zwrócono tę petycję filii „Sokoła“ w Kozłowie z skrajnie obraźliwą odpowiedzią, nienadającą się tu naprowadzić.

Pod tą odpowiedzią znajduje się podpis członka Wydziału krajowego Ochrymowicza i Marszałka krajowego Ekscelencyi Badeniego.

Można podejrzwać, że ktoś na poczcie w Busku przelapał ten list, załatwił go w swój sposób, rozumie się sfingował podpisy członka Wydziału krajowego i Marszałka, ażeby odwrócić podejrzenie od urzędu pocztowego w Busku, nadał ten list we Lwowie.

Więc na wszelki wypadek musiał dopuścić się tego niesłychanego nadużycia tylko c. k. urząd pocztowy w Busku względnie tylko urzędnik pocztowy.

Odpis koperty, odpis tego obrzydliwego pisma załącza się pod 1), a oryginały te znajdują się u interpelanta posła Tymoteusza Starucha.

Wobec tego zapytujemy c. k. Rząd:

czy zamierza przeprowadzić dochodzenia, wykryć winowajcę, pociągnąć go do odpowiedzialności?

czy zamierza już raz przedsięwziąć stanowcze kroki, by już raz c. k. funkcyjnarjusz urzędów pocztowych zaprzestali

tego niekczemnego postępowania z ruskimi stronami, którego przykłady jak naprowadzony, prawie codziennie się spotyka.

Interpelant

Tymotenz Staruch w. r.

Dr. Kost Lewicki, Dr. Korol, Dr. Kurowiec, Dr. Makuch, A. Staruch, Dumka, Sandulak, Kiweluk, Dr. Hanczakowski, Sodomora, Winniczuk, Skwarko, Traez, Krysowaty, Myroniuk-Zajaczuk.

I n t e r p e l a c y a

posła Iwana Kiweluka i tow. do c. k. Rządu w przedmiocie wyborów gminnych we wsi Hadyńkowcach powiatu busiatyńskiego.

We wsi Hadyńkowcach od 11. lat urzęduje ten sam wójt i Rada z której połowa już wymarła. Już były cztery razy wybory, trzy interpelacje w Radzie państwa, jedna w Sejmie. Skutku z tego nie ma żadnego.

Chociaż wybory legalnie przeprowadzane, to wójt ze swymi poplecznikami, chcąc się utrzymać przy władzy, wnosi protesty a c. k. Starosta w Husiatynie przeprowadza dochodzenia w ten sposób, że przesłuchuje tylko protestantów, a ci zeznają jak im dobrze i przechwalają się żeby jeszcze dużo razy były wybory, to nie z tego nie będzie, bo oni w Starostwie, to będą mówić, co im się podoba, a Starosta nie Bóg, by znał, czy oni prawdę mówią czy nie.

Wogóle c. k. Starostwo w Husiatynie przeprowadza dochodzenia na protesta w ten sposób, że przesłuchuje tylko protestujących, a następnie na podstawie tych jednostronnych, niezbadanych zeznaniach, zapada orzerzenie, zwykle dla mieszkańców niekorzystne.

Stan taki we wsi Hadyńkowcach doprowadza ludzi do ostateczności.

Wobec tego zapytujemy c. k. Rząd:

Czy może już ta z rzędu piąta interpelacya skłoni e. k. Rząd położyć koniec temu chaosowi wyborczemu we wsi Hadyńkowej?

Interpelant:

Iwan Kiweluk w. r.

Dr. Lewicki, Hanczakowski, Dudykiewicz, Knrowiec, Dumka, Tracz, T. Staruch, A. Staruch, Sandulak, Winniczuk, Skwarko, Sodomora, Korol, Krynicki, Krysowaty.

I n t e r p e l a c y a

posła Iwana Sandulaka i tow. do e. k. Rządu w przedmiocie nieprawidłowo prowadzonej regulacyi Bystrzycy nadwórniańskiej ze szkodą i niebezpieczeństwem wsi Nazawizów powiat Nadwórna.

Bystrzyca nadwórniańska przed regulacją koło wsi Nazawizów, płynęła z Nadwórnej prosto po pod skałę nazawizowską łaką przez ich łęgi. Przy regulacyi skrzywiono ten bieg rzeki i puszczono koryto nazawizowskimi łęgami w pobliżu wsi, a to mimo sprzeciwu mieszkańców, przy czem komisya regulacyjna tłumaczyła ludziom, że tak być musi, gdyż jak Bystrzyca pójdzie starem korytem, to w studniach we wsi nie będzie wody.

Regulację samą przeprowadzono niżej krytyki, faszynę nie przymocowano palikami, a gdy tego roku przyszła większa woda, porwała faszynę, zalała i zamlniła łęgi narawizowskie i naniósła ludziom nieobliczalne szkody.

Samej wsi Nazawizów groziło niebezpieczeństwo powodzi, gdyby na szczęście wezbrane wody rzeki, były nie nawróciły się w stare koryto. Tylko w ten sposób uszło wsi niebezpieczeństwo powodzi.

Rzeka płynie teraz znowu starem korytem, i mimo tej nauki, komisya regulacyjna widocznie chce Nazawizowców zatopić, bo następnie zamierza taki zmusić rzekę, by płynęła nowem przez nią wymyślonym korytem.

Ponadto przy tegorocznych wylewach, rzeka Bystrzyca na miejsce, gdzie był bród i kędy prowadziła droga na grunta mieszkańców „Berezyna“, wybiła głębokie koryto tak, że bez mostu nie można tam się dostać i kilkadziesiąt morgów pola dla mieszkańców stało się wprost bez użytku, gdyż nie mogą ani ich obrobić ani plodów zwieźć, chybaby nakładać kilkanaście km. drogi.

Wobec tego zapytnjemy Wysoki e. k. Rząd:

Czy skłonnym jest poprowadzić regulację Bystrzycy nadwórniańskiej koło wsi Nazawizowa w ten sposób, ażeby płynęła starem korytem, najodpowiedniejszym, a dla mieszkańców najdogodniejszym?

Czy skłonny jest e. k. Rząd, pouczyć czynniki zatrudnione przy regulacyi, aby regulację tak poprowadziły, by z niej była korzyść, a nie szkoda dla mieszkańców Nazawizowa i dla skarbu państwowego?

Czy skłonny jest e. k. Rząd, regulując Bystrzycę w tem miejscu, zabezpieczyć mieszkańcom Nazawizowa korzystanie z swych gruntów „Berezyna“ przez pobudowanie mostu na Bystrzycy w odpowiednim miejscu.

Interpelant:

Iwan Sandulak w. r.

Lewicki, Korol, Kurowiec, Krysowaty, Kiweluk, Krynicki, Dumka, A. Staruch, Skwarko, Sodomora, T. Staruch, Tracz, Winniczuk, Myroniuk-Zajaczk.

I u t e r p e l a c y a

posła dr. Kurowca i tow. do e. k. Rządu w sprawie bezprawnego postępowania lustratora dóbr skarbowych w Mizaniu p. Franciszka Jaworskiego względem ruskiego włościanina.

Rzecz miała się następująco:

Danyło Chomyszyn gospodarz w Nowosielicy ma kawałek gruntu o przestrzeni

3 morgów zasianego koniczyną w gminie Kniażołuka pow. Dolina.

Koniczynę tę wypasły jelenie w tym roku ze sąsiadujących lasów kameralnych przeto udał się on do c. k. zarządu dóbr w Mizuniu z prośbą o odszkodowanie.

C. k. lustrator wyśmiał go i odesłał do starostwa. Gospodarz udał się do przebywającego przypadkowo na polowaniu w lasach arcyks. Leopolda Salwatora, a ten wysłuchawszy chłopą, odesłał go do c. k. Starostwa w Dolinie.

C. k. Starostwo w Dolinie kazało natychmiast ocenić szkodę, a protokół oceny szkody spisany przez naczelnika gminy i taksatorów przedłożyć c. k. Zarządowi dóbr skarbowych w Mizuniu, co też dotyczący urząd gminny zrobił i poleconem pismem za zwrotnym recepisem odnośny protokół wysłał — ale c. k. Zarząd dóbr jak świadczy załączony list, pisma tego nie przyjął dlatego, że list zaadresowano po rusku.

Podpisani zapytują c. k. Rząd, czy podobne postępowanie państwowych władz skarbowych wobec ruskich stron jest usprawiedliwione i czy poszkodowany właścianin Danyło Chomyszyn w Nowosielicy otrzyma ostatecznie wynagrodzenie za poniesione straty.

Interpelant:

Dr. Kurowiec w. r.

Lewicki, Korol, Tracz, Krysowaty, Sodomora, Mironiuk-Zajaczuk, Kiweluk, Sandulak, A. Staruch, T. Staruch, Winniczuk, Skwarko, Krynicki, Dumka, Hanczakowski.

I n t e r p e l a c y a

posła dr. Kurowca i tow. do c. k. Rządu w sprawie lekceważenia ruskiego języka w c. k. Sądzie powiatowym, c. k. urzędzie pocztowym i podatkowym w Dolinie.

1. Po przeniesieniu sądu ze starego do nowego budynku nie umieszczono w nowym budynku c. k. sądu ani jednego napisu ruskiego.

2. W c. k. Sądzie w Dolinie dotyczący urzędnik pomimo żądania stron nie chce wydawać klauzuli legalizacyjnej ruskiej.

3. W c. k. urzędzie podatkowym i pocztowym niema ani jednego ruskiego napisu.

Podpisani zapytują c. k. Rząd z jakich powodów wyżej wspomniane urzędy lekceważą prawa ruskiego języka w czysto ruskim okręgu, i co zarządzi, aby dotyczące prawa były wykonane.

Interpelant:

Dr. Kurowiec w. r.

Dr. Kost Lewicki, Kiweluk, Sandulak, A. Staruch, T. Staruch, Skwarko, Winniczuk, Dumka, Sodomora, Hanczakowski, Korol, Tracz, Krynicki, Krysowaty, Myroniuk-Zajaczuk.

I n t e r p e l a c y a

posła dra Kurowca i tow. do c. k. Rządu w sprawie prowokacyjnego i nieustawowego postępowania c. k. Dyrekeyi domen i lasów we Lwowie przeciw ruskiej ludności powiatu kałuskiego a osobliwie przeciw mieszkańcom z Pójła i Siwki.

C. k. Dyrekeya domen i lasów we Lwowie, od dłuższego czasu systematycznie usuwa miejscową straż lasową, składającą się z ruskiej ludności, a zastępuje ją cudzymi ludźmi, nieprzychylnymi i wrogo nastrojonymi dla miejscowej ludności.

I tak przed kilku laty spensyonowano nadzwyczaj uczeiwego i szanowanego pobereźnika skarbowego Filipa Ławryszyna we wsi Pójle, a zastąpiono go p. Stanisławem Helfle.

Ten jako człowiek zupełnie obcy i wrogo nastrojony począł zachowywać się gburowato z miejscową ludnością i w przeciągu pierwszych miesięcy swej służby postrzelił i ciężko uszkodził 6 wieśniaków z Siwki i Pójła, a w końcu zabił przez zastrzelenie młodego 18-letniego parobka Iwana Mikulaka syna Hrynia z Pójła, gdy ten ze skopów lasowych ukradkiem

rznał trawę, zamiast go podać za kradzież do sądu.

Wyżej nazwany pobereźnik lasowy Stanisław Welfle został wyrokiem sądowym c. k. sądu obwodowego w Stanisławowie zasądzony za zabójstwo przed 7—8 laty, a odsiedziawszy więzienną karę, c. k. Dyrekcya domen i lasów we Lwowie po odbyciu kary więzienia za zbrodnię zabójstwa przyjęła go natychmiast do służby, naznaczyła go na to samo miejsce, t. j. dała go do Pójła, gdzie on popełnił liczne nadużycia i zbrodnie, jakby umyślnie, by miejscową ludność podrażnić. Dotyczące akta są w sądzie obwodowym w Stanisławowie.

Podpisani zapytują c. k. k. Rząd, z jakich motywów złożył Stanisława Welfle do c. k. służby urzędowej przyjęto, a dalej przydzielono go na to samo miejsce, gdzie tenże popełnił zbrodnię zabójstwa? — a dalej czy tenże pobereźnik dalej pozostanie

w tem samym miejscu i tem samym będzie prowokować wieśniaków?

Interpelant:
Dr. Kurowiec.

Dr. Kost Lewicki, Dr. Karol, Kiweluk, Skwarko, Sandulak, Dumka, A. Staruch, T. Staruch, Winniczuk, W. Hanczakowski, Tracz, Krysowaty, Sodomora, M.-Zajaczuk.

Marszałek oznajmia, że odczytane wnioski umieści na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń, interpelacje zaś odstąpi p. Komisarzowi rządowemu.

Marszałek zamyka posiedzenie, naznaczając następne na dzień 16. października 1908 godzinę 10 przed południem i odczytuje porządek dzienny następnego posiedzenia.

Koniec posiedzenia godzina 2 minut 25 po południu.

Marszałek krajowy:

Stanisław Badeni, w. r.

Sekretarze:

Mieczysław Urbański, w. r.

Zacharyasz Skwarko, w. r.

